

Изази суботом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франка, на по
године 10 франка, на чет-
врт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у пла-
ћеним писмама непосредно
администрацији „Гласа Цр-
ногорца на Цетиње, а може
се и картом упутицом на
пошту у Котор. Дописа шил-
ју се уредништву. Руко-
писи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новчића. За веће и
на дуж вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 1 марта.

Хвала Богу кад и та погубао
прође. А могло је бити великог руева-
ја, могло је доћи до која каква још
није било од како је свијета и вијека,
могло је пасти толико крви, да би се
у њој утопила једна велика држава
јевропска. И ако се још није умирло
као што бјеше прије грмлавине, по-
шак се толико стишало, да се може
мирније говорити о прошлој непогоди.

Ријеч је о скорашњој размирици
између Нијемца и Француза, прили-
ком боравка Царице Фридрих, мајке
младог Цара њемачког, у Паризу.

Ми смо се до сад задовољили
кратким и прекратким гласовима о
томе шта нам их је пратио наш бечки
„корбира“. Но сад је крајње вријеме
да их поупримо, и ако их на овоме
мјесту не можемо све изрећати, те
ћемо се задовољити најкрупнијим пр-
тама.

Таман се млади Цар Вилхелм у-
хватио са старим Бисмарком у коштац,
кад му стадоше стизати гласови о не-
поузданости његових другова тросавез-
ничких; како који глас, то све црпи.
Те пође Кесарев братић у Петроград
и Москву, те паде Криспи, те ликују
Французи, те веселе се Руси. На сва-
ки такви глас Бисмарк засили, а мла-
ди Цар занемогне. Е, више се не може
тако. Што си наумио, ти Москове,
гдје си кренуо? Ти хоћеш да одвра-
тиш од мене моје пријатеље, да ја
останем сам? Па ти зар мислиш да ћу
их ја молити, да ћу трчати за њима?
Не ли да Бог! Ела, узми их, на част
ти! Ти узми моје, ако ти баста, а ја
ћу — твоје, да видимо коме ће бити
жалдије!

Тако говорећи — у себи — мла-
ди Цар пође на вечеру у француског
посланика Ербета, и сједе његову же-
ну између себе и свога брата. „Mada-
me, Французи мисле да сам им ја нај-
жешћи противник, а немају вишег пош-
товаоца од мене. Французи су витеш-

ки народ, а највиша им је врлина,
што су им тако миле жене.“ Ербето-
вица се смијеша и клања, освојена је.
„Ја сам тако увјерио о томе, да су
Французи најгалантнији народ према
женама, да у мало што се нијесам
јутрос, ради тога, спречио са својом
мајком.“ Оштре чуђење. „Да: Ви зна-
те да је њој много мило сликање, она
и сама слика, а најмилји су јој фран-
цуски сликари. Како ми преправљамо
изложбу у Берлину, она ми рече, како
је ради поћи у Париз да приволи фран-
цуске умјетнике на учествовање у на-
шој изложби, само се боји, да неће
бити какве напасти —“ — „Ваше
Величанство, у реневезовус?“ —
„О, ја сам је одмах умирио. Ја сам
је увјерио, да француски народ неће
допустити да се вријеђа једна гос-
пођа, ма то била мајка њемачког Ца-
ра.“ — „Ја Вам сте пута захваљујем
у име цијелог француског народа. На-
ма би много мило било да Њена Ве-
личанство пође.“ — „Она ће поћи
коликко сјутра.“ — „Благо нама. Ако
Ваше Величанство заповиједа, мој ће
муж — n'est ce pas, mon ami?“ — „С
драге воље“, потврди Г. Ербет. „Мој
задатак је да одржим најбоље одно-
се између сусједне двије велике др-
жаве. Ја ћу све учинити, да моја вла-
да буде потпуно обавијештена о најбо-
љим смјеронима путовања Њена Ве-
личанства.“

И Царица мајка пође у Париз;
не као Царица, но више као умјетни-
ца, са својом ћери. Ипак је сав сви-
јет знао, да је то мајка њемачког Ца-
ра. Првих дана све дијело и красно.
Неки први умјетници, наиме чувени
ратни сликар Детаљ, већ бјеху обећа-
ли да ће послати своје слике у Берлин.
Но што ће ђаво! У својој радости
пође Царица мајка да види околине
Париза. Тако дође у Сен-Клу, гдје су
топлови „кронпринцови“ пријед две-
сет година порушили славу фабрику
„севра“ и уништили старе умјетнице,
ненакладиво благо. Отуда пође у Вер-

саљу: ту је гледала и ону дворан, гдје
је тада старом пруском краљу, у име
њемачких владалаца понудио царску
круну њемачку сулудни и нееретни
баварски краљ Лудвик II.

То би можда живи и подијели,
ал' се побунаше — мртви. Покојна —
или сумртва — лига патријота оживе,
а ужас је буљавишта — и они се
диглош за гроба — и pjesnik Деру-
лед ријечима: „Нећемо у Берлин! Жи-
вјела Алсација и Лотарингија!“ Сав
Париз прихвати пети час тај поклук,
па и сама народна скупштина доби
прилику да пристане узап. И сликари
тргоше своје обећање, неће у Берлин.
То „не у Берлин“, толико је зашјело
све духове, да ни Царица није могла
томе одољети, но и она пође, не у
Берлин ни да Бог, него својој мајци у
Инглеску.

И тако све процаде. А како је
дивно било удешено! Цар је Вилхелм
показао, да се у сваком послу разу-
мијева; само још није обидовао књи-
жевност и умјетност. Овом је приликом
кренуо да окуша своју снагу у оној
врсти драме, што је Нијемци зову оп-
штим аменом Schauspiel. Величанствена
замисао, према којој матакавају нај-
величанственије идеје Вагнерове. По-
зорница, Берлин — Париз. Гледалиш-
те: Јевропа, свијет. Еронна Царица
Фридрих — у предриг Ербетовица —
само се појави у Паризу, каже неколи-
ко лијепих ријечи, а за њом поћу сви
умјетници француски у Берлин — а
који Француз није умјетник? — као
оно мислени у њемачкој причи и опе-
ри за свирачем! Па од свега тога ништа!
Es war zu schön gewesen, es hätte nicht sol-
len sein (било би прелијено, но не би
суђено)!

Што сад? Прво повине берлинске
владе осуше свој огањ: Французи?
Оваквици и онаквици, грдови, смут-
љивци! Што је год зла на овоме
свијету, све је од Француза! — Једа-
нак нареди царска влада, да се на
француској граници заустављају путни-

ци који немају потврде од њемачких
власти, што је некад било као у очи
рата.

Та пријетка и досадна паредба
изненадила је сваког, и пријатеља и
непријатеља. Да је збиља неумјесна,
то најбоље показује суд великих
инглеских листова „Тајмс“ и „Стан-
дард“ а, тих ваздашњих противника рус-
ких; осим тога је „Стандард“ орган
страшке која је сад на влади у Ингле-
ској, а био је навјек пријатељ њемач-
ки. Па ипак и један и други лист о-
суђују одлучно паредбу царске њемач-
ке владе, као прехитрену и перазумну.

Осим тога, Француски је народ у
тој случиној одржао моралну побједу,
што у њемачкој није ни један виши
лист имао толико слободе и чојства да
што замјери мрекој пограничној на-
редби; док су се у Француској наша
два велика листа, који су осудили
француске сликаре, што су одустали
од своје ријечи, да ће слике своје по-
слати у Берлин. Та су два листа
„Figaro“ и „Evénement“.

По томе се види да је, поред
све толије крви, поред све шире
слободе и републике, у француског
парода свијест и присебност јача по
у садашњих управника њемачких, са-
свим противно него што бјеше прије
двадест година у очи француско-њем-
ачког рата. Сасвим противно; а на-
дамо се да ће то њемачком народу
бити добра наука.

ДОПИСИ.

Петроград, 14 јануара 1891 *).

Господине Уреднице!

Жељећи, да Вам се што прије јавим
е овог далеког сјеверног краја св. братске
Русије, надам се, да ће наћи мјеста у
Вашем цијењеном „Гл. Црногорца“ ови
моји редци, с којима ћу бити доста кра-
так.

Као што Вам је без сумње познато,
свуда готово на све стране образованог

* Случајно закаснио.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

ЦРНА ГОРА.

Написао

Павле А. Ровински

превео

Д—Ђ.

Кад је Скендербег почео ратовати
са султаном обратио се је с позивом
к свим околним кнежевима, који су
и почели долазити к њему са свих
страна. Ево како их спомиње Барле-
нције: „Obtulit inter caeteros fortuna
Mosem Golentium Petri generis, atque
animi nobilitate insignem, virum —
Musachium Angelinae, ut vulgo dictus,
ex Angelina sorore nepos. Goicus ac
Georgius, Stresij fratres ambo ex Lella,
item sorore. Ginus Misachius Vlaciae
maritus, nam Johannes pater priusquam
vita cessisset, filias omnes diversis prin-
cipibus ac optimatibus provinciae in
matrimonium collocaverat, praeter Ma-
mizam, quae recuperatum a Scanderbego
post imperium, ac pacatum provinciae
statum. Musachio Thopiae nupsit. A
Stephano quoque Cernovichio
qui Maram uxorem et ex ea li-
beros habebat.“ (I, 22). Arrianius
Thophia Golemus, sive latiniore
vocabulo Comnatus magni vir
pominis et auctoritatis. — Inter eas et
Georgius Stresius nepos venit, Balsac

filius, Johannes et Boicus, frat-
res demum relict. — Aderat praeterea
tam foelix pater, quam fortunatus prin-
ceps Petrus hispanus, cum Alelio, Bos-
dario, Vruvo et Mireo filiis“ **) — О
Стефану Црнојевићу на другом мјесту
говори се тачније: „Prozredibatnr n-
longe post hos Stephanus Zernovichius
cum Georgio et Johanne filiis, tanto
patre nihil indignis, qui in Illirico sive
Liburnia ad ripos lacus Zabiacum et
Falconem munitissima oppida cum agro
latissimo possidebat.“ ***) (II, 38—39).

Жена Скендербегова зове се
Donica, али би ће правилније Дапница.
Она је била швер Големова, чије име
Барленције врло неправилно преводи на
латински језик са именовом Comnatus
или Cominatus.

**) Овђе се спомињу ова лица:
Одличан и паметан муж Мозе Голент од
рода Петровога, Мусакије Ангелин, Гојко
и Ђорђе браћа Стрези. Гино Мусакија
Влајкић муж, Стефан Црнојевић Марин
муж, Аријанит Тонија Голем, који се ј-у
то вријеме славио као славан и угледан
муж. Балшин син, Јован и Гојко. Осим
тијех дошао је Петар Ишанац са својима
синовима Алексом, Вождаром, Вруом и
Мирком (Петра Испанца Барленције овђе
назива блаженим (задовољним) оцем и срећ-
ним поглаваром).

***) Не много позлије овјих дошао
је и Стефан Црнојевић са својима синовима
Јованом (Иваном) и Ђорђем. Стефан је
држао врло утврђене градове Жабљак
и Соко (Falconem), на обали језера, са
пространим пољем.

Као што видимо свуда налазимо
словенска имена. Нека од њих добро
не разумијемо једно због тога што су
искварена латиницом; а друго због
тога што и сам писац није био
славенин, нићи арбавац, и ако
ернеки преводач каже да је он био
„славенин родом“.

Из овога видимо како је тијесно
била савезана Арбанија са Зетом и како
е њихови житељи стојали врло близо
један другоме, те су се сасвијем били
измјешали. Скендербег је водио пре-
шесту на ернеком језику; на му и Ду-
бровник шиле њима писана ернеким
језиком, а и он њима одговара истим
језиком. Једна привазица, коју даје
Скендербег Дубровнику за 500 дуката,
које је од њих узјамно, овако је пот-
писана: Ми господин Гурјџ Кастри-
оџ, речени Скендербегџ — ови наш
лист отворени, а под њ печатомь прѣ-
стена мога“ (Mon. Serb. CCCL.
XXXV).

Послије свега овога не треба да
се чудимо што су Срби почели мијеша-
ти Скендербег са Црнојевићима и на-
зивати га Црнојевићем.

Милаковић, у својој Црногорској
историји, не може да се сасвијем са-
гласи са Барленцијем да је жена Сте-
фана Црнојевића била Мара, сестра
Скендербегова. Али у комској цркви,
коју је саградио Стефан Црнојевић,
ће је и укнан са својом женом, на-
лазе се, једна според друге, двије гро-

бнице са овим натписима: „Сја плоча
деспота Степана воуподе мвдеше Црњ-
ноевича“ — „Сја плоча госноге Маре“.
Тако то није била Воисава, као што
говори Мавро Орбини, него она уста
о којој говори Барленције; а то је Мара,
старија швер Јована Кастриота, или
сестра Скендербегова.

И ако је Стефан Црнојевић по-
клопио велику пажњу Скендербеговом
послу; омет он није заборављао ни сво-
јих послова, т. ј. своје државе Зете,
која је била изложена даљим Турским
нападајима и освојењима.

6. Венеција и Дубровник.

а све вријеме ове борбе Венеција
се је непријатељски држала и према Зе-
ти и према Арбанији. Одлучени од Зете
Скадар прићерала је његова госпо-
дара дубоко у унутрашњост државе;
те је Стефан Црнојевић морао прени-
јети своју столицу у Жабљак. Мјесто
помоћи она води сипетк- противу
Скендербегу; даје уточиште људима
који су његови противници и наору-
жава противу њега сву скадарску о-
колину. Стефан Црнојевић, помажући
Скендербегу, излагао је себе опаснос-
тима. Њега су могли Млечани лако
одрезати од његових владавина; а тако-
ће могла се је догодити побуна међу
његовим поданицима. Барленције као
католик, а по свој прилици он је био
талијанац, крије то непријатељство
Млечачко и тек случајно можемо код

свијета, далеко од своје домовине, Србије и Црне Горе, изражавају се синови њени и прибирају разноструку грађу, сиремајући се за ваљано раднику, да — као будући активни грађани, притекну у помоћ земљи и народу своме. На земљи нашој, напопљеној крвљу отаца, ђедова и наших старих, кад се уза слогу и љубав отпочне усталачки рад на разним пољима, — све ће то пјевајући да уроди најбољим плодом. За то треба земљи радника, који јој се спремају, које она жељно очекује.

Но, као год што у образованом свијету имају клубови не само ради публичног култа, већ и ради многих попуња у физичком и душевном животу, — то и ми, синови српски, осјећајући се слободни у најближој крвљу братској земљи, а у овом словенском престоном граду, дођосмо до замашне замисли, те из себе оснујемо „Друштво Србско“ у Петрограду, које носи на себи печат српске мисли и љубави к роду своме, као и подржавање нераздвојиве везе једнакости синова једне и исте народности, увијерени будући, да састанци и братска договарања темеле и јачају сваки умни и нравствене ни напредак.

Друштво је срећно започело свој рад, изабрало себи управу, те се под својим предједним слободно креће у свој круг.

И ако далеко од своје домовине, ипак, његујући најглавнија обилежја српска: обичаје и нрави, које као најеветије амалете предаваше отац сину. Јед унуку — и овђе укупно проведосмо српски бадњу вече, еретосмо Божић, као мало доцније и нову годину, гдје пјесме, приче и игре српске ресаху: „вјешти звуци дивније гусала.“ Занета кроз све нас као електрична струја пројури и чисто особитом радношћу раздргани бијасмо, гледајући Србина Црногорца, када погоже гудалом и зајева ону најљепшу српску:

„Нешто бјеше Страхињу Бане.“

Данас је слава цјелокупног Српства. Први оснивалац и уједињилац српске државе, Силни Немања, у оно мрачно доба, даде нам сјајну дучу; даде нам мужа пуна духа, који нас подиже из дубоке таме незнања, прероди духовно, засија и оснажи приврвену љубав, показа сам собом практични пут Христове науке, отвори нову епоху у животу српског народа и удари темељ српској књижевности; даде нам онога, који цио живот посветио бјеше цркви, школи и народу своме; онога, којег је за његова бесмртна дјела украсио небесним вијенцем — даде нам св. Саву просвјетитеља српског, чија се слава бри из милиона грла српских, нарочито ђачке младежи, из чијих се срца извлаче тихи гласови, којима прилашују све Српство у своје коло, а прослави свог просвјетитеља, пјевајући:

„Ускликнимо сви Срби Светитељу Сави!“

На и ми Срби, пенујући дуг признања, а осјећајући се историје његовог живота и трудног, но плодног рада, пенујени духовном радношћу — окуписмо се у св. Дом Божић, да своје скромне молитве упутимо Богу и Српском Светитељу.

Жељно пратећи све, што је српско, и — тако рећи — будним оком гледајући на све крајеве наше, — непаде нам напад на и жалосна слика пред собом — трагична и кобна смрт српског паћеника, борца

и вјерног служитеља олтара Господњег, смрт свјештеника Србина: Деди-Пашаз Стојана Кретића.

Не цуштајући се у широки процес живота, рада и смрти овога мученика, о коме су говориле све српске и словенске новине, ограничили се најкраћом цртом, т. ј. будући дубоко пропиткут идејом српском и пуном надом осећајући се на њену будућност, до посљедњег куца срца свога живо се заузимао горећом љубављу за српску ствар, на по сред тог драгоцјеног свог рада пада, ко невини жртва мржње и зависти и у посљедњој минути издаха свога напомену Српству: „Овамо, браћо, за ону ствар!“ Дубоко оплакујући мученичку смрт поца Стојана, а прослављајући свомен српском просвјетитељу једновремено приредисмо нарастос у „казанском сабору“, гдје, поклоњивши се праху његову, из дубина душа наших изијетаху вапјаи наши к милостивом Творцу, да — као добар Отац, мученичку душу његову прими у анђелском загрљају, по Својим светим ријечима: „Придите ко миџ вси тружидошници и обременени, и Авъ упокою вы!“ (Мат. гл. 12. ст. 28.)

Јака ти црна земља, српски борче, и вјечити спомен у народу твоме, кога си читавог свог вијека тако жарко и примјерно љубио!

Л. Т. Перовић,
Студент дух. Академије.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 22 фебруара.

(Десет година) навршило се данас, како је Цар Ослоботитељ Александар II погинуо од безбожне зликовачке руке. У покојдуше Цара Мученика био је јутрос у цркви цетињског манастира нарастос при ком је, са цетињским свештенством, чишодјетствовао Високо преосвештеник Митрополит Г. Митрофан.

(Царев дан.) Уторник, 26 фебруара, на дан рођења Њег. Импер. Величанства, Цара Александра III., било је, како у цркви цетињског манастира, тако и у богомољи дјев. завода блаженопочивше Царице Марије, благодарене Свештншћу на милост, којом вагда узима под своје окриље неопцељиви живот и здравље Силнога Цара, највише узданице Свога великог народа и свијех једнокрвних и једновјерних му пријатеља.

На благодаренју у цркви св. Николаја на Ријци помогло се Богу, за здравље Свога Царског Пријатеља, Његово Височанство наш Господар и Књаз, са Члановима Свога Дома и цијелим Својим Двором.

(Парастос.) У четвртак 21 фебруара, у 10 часова пред подне, у парохијалној цркви Села Вигњевина — у Љуботињу — држат је четрдесто-

вјмо куде.“ У исто вријеме дубровчани обећају да ће и у напријед јављати. Посланство Скендербегово к дубровчанима, на челу којег је стојао драчки архиепископ Павле Анђело, било је и јријатељскије примљено. Архиепископ је говорио у сенату беједу у похвалу дубровачкој републици, на коју је одговорио сенатски секретар Данил у похвалу Скендербегу. Али се пријатељство није ограничило тијем похвалијем беједима, него је Дубровник дао Скендербегу и стварну помоћ тијем што му је дао своје бродове за превоз његове војске и војничких потреба, а особито хране. Због тога и Барленије хвали не само мјесто положаја и грађевине Дубровника, него и његове уредбе и поштење и доброту грађана. „Дубровник — то је други Рим (књ. X, стр. 290).

7 Рат с ерцегом Стефаном.

У исто вријеме Стефан Косача раширује своје владавине на рачун других, слабијих еусејела. Као што смо више рекли одузео је од Радосава Требиње и присвојио Попов. Пошто је постао вазалом императора Фридриха III, и узео на себе титулу ерцошкку, нашао је на државу дубровач-

воде порекло од Васа, зову старосејдице ербљацима. Кад питао којег Васојевића ко је — он ти одговори „Ја сам Васојевић.“ а е „то је ово?“ — „То је ербљак.“ „А ко е твој ербљак?“ — „То су стари Срби, који нијесу од Васа.“ Д—ћ.

дневни нарастос за упокој душе Војводе Петра Филипова Вујовића —.

(Г. Виљем Карби Грин), прије Г. Беринга преставник Инглеске при Двору Његова Височанства, умрљо је изненада у Мароку, гдје је био премјештен са Цетиња. Свакога, ко је познавао љубезног и много образованог дипломату, тај ће црни глас много растужити.

Првом приликом донијешемо што више о његову животу.

(П. А. Ровински). тек се поздравно са својим цетињским пријатељима и знацима, одмах је вренуо у Подгорицу, да тамо настави неконавање остатака стародревне Диоклеје, што је било прекинуто, које ради слабости управитељеве, које ради зимског времена.

У недјељу пошао је тамо и Г. Ацо Николајевић и пошо своје најбоље фотографске справе, те ће фотографати како положај и вид нијеле радље, тако и најљепше старине које су се до сада нашле. Од познате вјештине Г. Ацове у том послу надамо се лијепој умјетничкој жетви.

(Одликсвања). Његово Височанство благоизвољело је одликвати Г. Вузена Скорбијуц, црногорског копеула Бари трећим степенем ордена Данилова а Г. Марка Патриарка, Кописула у Катанији четвртим степеном.

Г. Киркор Ефенди Царско Отомански Вицеконсу у Подгорици присно је јучер на Цетиње.

(Духовне проповиједи изван цркве.) Од 15 фебруара преокренуте су духовне проповиједи у петак по подне.

У петак 15 истог говорио је проповијед Стефан П. Војовић уч. III. раз. Богос. Уч.—Школе „о важности св. литургије“ на тему „Придите чада“.... У исто вријеме, послје свршетка проповиједи, критиковали су исту проповијед ученици III. раз. по реду, коју је Војовић брашно иза катедре.

У петак 22. истог говорио је проповијед Перо Н. Калуђеровић „о исповијести“ на тему „Покајте се“.... Иста је проповијед критикована као и прва.

У петак 1. марта говорио је проповијед Јован П. Пешњ уч. III. раз. Богос. Учитељске Школе „о страшном суду“ на тему „Егда приидет сынъ чловѣчскій въ слави својој, и вси святи Ангели съ нимъ“..... У исто вријеме, послје свршетка проповиједи, критиковали су исту проповијед ученици

III. раз. по реду, коју је Ј. Пешњ брашно иза катедре.

(Забава у Читаоници.) Данас на 8 ура у вечер приређује Друштво Цетињске Читаонице својим члановима и њиховим породицама *Игранку са томболом*. Ово је потоња забава тога Друштва за овијех месецеја.

Књижевност.

Човјекова Трагедија од И м б р а М а д а ч а Превео З. Ј. Јовановић у Новоме Саду. Штампарија А. Пајевића 1891 Цијена 1 фор. и 50 новч.

Књигу завршују ове Двије ријечи као поговор:

Рекао сам и мислио сам књизи овој придати и имена предбројника, по пошто до данас још нијесам осигуран од штете, коју ми влаетито наклађивање књиге ове нанјети може — (затрчао сам се, пак сам је на прво охрабраваше штампао 1700 егз. ћирилицом а 700 латиницом, а то је великим трошком скопчано) то ми сада нико замјерити неће, што са штампањем имена предбројника не смијем да загазим још у неки тропак; а тога ради не смијем књигу ову ни да украсим сликама, као што сам с почетка смјерао.

Чуо сам да се говорка, да је књизи овој према величини њеној цијена повелика стављена. Но ти заборављају, да би оваква књига у њемачкој или у руској литератури кудкамо скупа била, ма да је ондје прођа књига несаразмјерно већа. — С друге стране ја пијесам у положају, да могу нашој литератури повеће материјалне жртве приносити. На књизи овој радио сам мал' не пуних девет мјесеца откидајући од времена и од редовног посла својег, од којег живим или животарим. Морао сам доста и ноћу радити, чиме нијесам слабо здравље своје ни мало кријепио, — а да сам се у овим годинама својим од тога труда и неком пробиту надао, то јавно признати ево ни најмање се не стидим.

Што се тиче издања латиницом, томе ми је циља намјера била да и ја помогнем рушити онај хинески ѕид, који дијели литературу „српску“ од „хрватске“ А колико се предбројника јавило на издање латиницом? Мало више него би их на прете избројити могао. Но мене су одавно пријатељи храбрили да књигу и латиницом издам, а када се чује да је књига изишла на свијет, порадиће се да се бар од штете обезбједим. На то сам се усудио штампати издање латиницом е неких 700 егз. од којих су ми сада до 650 на продају. Не вађе ли се куцаца, вађе ће се мољаца, који ће и ову књигу грискати као што грискају мој превод „Епоха Ардена“. — На здравље им било, и ја се надам да од те хране бар неће желудак поварити.

З.-Ј. Ј.

Ускоци, Драма у пет чинова од Б о р к а Б р ђ а н и н а Награђена од „Матице српске са 200 фор. Биоград Парна-Штампарија Народно Радикалне Странке 1891. цијена 1 50 динар.

од млечана. Млечани су се и овијем користили, те су принудили Стефана Црнојевића да учини с њима неповољан мир и договор (1451). Послије обичијех титула и увода тај договор почиње се овако: „Велможни (Magnifico) војвода Стефан Црнојевић нека буде и нека се назива нашим управитељем (capitano) над Горњом Зетом... и ми му потврђујемо право наслједства како у првим, тако и у садашњим његовим владавинама; но под условом да не тиче владавине града Котора; ни других сусједних градова, ни земаља, које припадају нашим поданицима.

8. Пошљедње године Стефана Црнојевића.

Четрдест и четири године владао је Стефан Црнојевић Зетом. Он није никад сједио скрштених рука; него се је непрестано трудио да сачува слободу своје државице. Није штедио ни себе, ни своје фамилију. Али не гледајући на то морао је узмицати испред својих непријатеља, којијех је било врло много; али међу њима била је најпакоснија и најопаснија Венеција. Само једно могло га је тјешити, а то је унутрашњи мир и срећа у синовима.

Барленије каже да је Стефан имао два сина: Борђа и Ивана; а по историји Црногорској, која је састављена по биљешкама владице Петра I, имао је још сина Божидача. Борђе је

пјега наћи по који факт, из којег се можемо уознати с млетачким лукавством. На не само да Барленије не спомиње млетачке злоће, него, на против, он прича како је Скендербег при смрти говорио у похвалу млечана, што они нијесу никад заслужили. А без сумње Скендербег није никад ни изговарао тијех похвала. За све ово вријеме, за које се је Зета и Арбанија борила противу Турака, — Венеција је стојала у најбољим одношајима с Турцима.

Другојаче су поступали дубровчани. Као што су пријед притијели у помоћ Балшићима, — тако су помагали Црнојевићима и Скендербегу, чим су могли. Они су им позајмљивали понаца, шилвали оружје и друге војничке потребе. Будући Дубровчани нијесу имали јаке флоте, какву су имали млечани, а такође ни јаке војске, они су се уклањали од рата с Турцима; јер би од таквих ратова пострадала њихова трговина, а они су њом живјели. Али је њихова љубав била вагда на српску, и у онђе хришћанску страну. Кад би дозивали за какву опасност, која би пријетила Србима од стране Турака, они су вагда јављали својим пријатељима, српским кнежевима. Тако године 1399 они јављају појводи Радичу ово: „а о гласовѣхъ нмамо за гласе ерѣ се турци куње у ербље“) на Зету и друго те да не

*) „У ербље“ то ће бити у Старој Србији. И данас Васојевићи, који држе да

Накрају књиге штампан је овај Преглед Пипчевих Радова на приповјетци и Драми

1. Радови засебно одштампани

Неколико цевиних прича (Врач у нужди) из „Тежака“, Из идила ратних: 1. У извидници 2. Мир у рату (из „Тежака“) 3. У чарки (из „Омладине“) — Иела и спас (пољопривредни календар за 1888) — Ни сложни ни стижни („Сри. Нов.“) Биоград 1887. Приредио се II издање, јер је право распродано.

Мртвачки сандук, Биоград 1887 — 1888: 8-на 70 стр. Цијена 60 п. дин.

Баштина ни на небу ни на земљи, Биоград 1887 и 1888 8-на 76 стр. Цијена 60 п. дин.

Разне приче (Снови и јава, хумореска) Биоград 1887. 8-на 33 стр. Цијена 35 п. дин.

Народне изјелице, роман (почет 1875., довршен 1880 год.) I свеска Биоград 1889 Средња 8-на: 306 стр. Цијена 2 дин.

II свеска, Биоград 1891; 352 стр. 2 дин.

За туђ рачун приповјетка; Ниш 1890: 8-на, 142 стр. 1 дин.

Ускоци, драма у пет чинова, наградена од „Матице Српске“, средња осмина, 227 и VIII стр. 1891. Биоград. I и II дин.

Заблудјели Синови, роман из српског друштвеног живота — са 4 слике — Ниш 1890. I св. 8-на 183 стр. 1 дин. II св. 1891 8-на са 6 слика 1 дин.

2. Радови штампани у листовима.

Први покушаји; 1876. у „Јавору“: Месојеђе, приповјетка

1878 „ „ На прелу „ „ „ Бође умјети него и матери“

1881. у абуказевома календару: „Боље смрком него с чиром“.

1883. у „Гуслана“ књиж. листу: Животно питање — мало шале а више збиље; Водени ђаволи — хумореска

Шћепан мали (до III чина) драма у пет чинова

1884. Засебно (неодштампано): Једна мала сцена — позоришна игра у 2 чина, (прерада)

1885. у „Часу“ књиж. листу: У борби са злом, приповјетка

Појезија младости, приповјетка 1888. у Пољопривр. Календару: Чудноват путник, прича

1888. у „Радикалу“: „Бој око столице“ — шала —

За тим у „Коси: хумореска. Посматрање снаста и т. д.

3. Радови још у рукопису.

Шћепан мали, драма у пет чинова, довршена 1889. године.

Борђе Балшић „ „ „ 1890. год.

Јован црни „ „ „ 1890. год.

НВ. Борђе Балшић — драма у пет чинова налази се свј у штампани и биће у најкраћем року готова

Да се зна:

Рукописи цијели:

Карајдије шаљива игра у пет чинова.

писана 1883. налази се код управе народ. позоришта у Биограду (сигурно у архиви)

Без алата нема заната, пољопривредна прича, намијењена за „Братство“, још се налази на одјени, у „Друштву св. Саве“!

Како се пишу приповјетке? подаци так намијењен „Радикали“. још је код власника тог листа)

Недовршени су:

Шаљиве позоришне игре: Лажљиви ђаволија, Све због политике; Шале и сатире: Роми даба, Мачор леов, Ревизорова гига, Из ратно дневника једног добелџа. Како сам био министар народне привреде (пољопривреда); Роман у стиховима; Гараши витез; драма: Заједнички душмани (из садашњег доба); Шаљива игра; Распуштеник (Strohwitter — прерада).

1875.—1891. године.

Изањао је из штампане:

Српски Сион Нећељни лист за црквено-просветне и аутономне потребе српске православне митрополије карловачке. Са благословом светог синода. Власник: српски патријарх Георгије. Уредник: Саван Петровић. Год. I. Број 6.

САДРЖАЈ: Један ваиај за што скорије остварење општег јерархијског фонда за свештеничке удовице и сирочад. Од Ник. Косановића протопресвитера плашчанског. — Његујмо црквено појање! Од Јована П. Јовановића, свештеника. — Разночињених њвкторићх мвствх вх словњвскѣићх сванглићх. Од Јована Живановића. — Храм Соломонов. С рускога превео Јазар Богдановић, парох. — Поглед на данашње наше свештенство и на доње св. Синода сл. саборском одбору, који условљава његову љенну будућност. — Листак: Биљешке. — Читуља. — Нове књиге и листови. — Књижевни оглас. — Из администрације „Српског Сиона“. — Огласи.

„Српски Сион“ излази сваке нећеље на великом табаку. Цијена му је: За Ауегро Угарску, Босну и Ерцеговину на годину 4. фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књиџара В. Валовића у Биограду. Поједини бројеви стају 10 новч. Преплата и огласи шаљу се накнадној штампарији А Пајевића у дунавској ујаци а рукописи уреднику Сави Петровићу у Нови Сад. За огласе и објаве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки цут 30 новчића. Рукописи се не враћају.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Подгорица. 8 фебруар 1891. (Поводом наше економске невоље.)

Знам како лани бјеше таква невоља да немаше помоћи са стране у житу и повцу, мислим и мртвије шћаше бити и од глади и од болести. Том приликом цетињски одбор за дијељење помоћи коју нам браћа Руен у нужди послаше, развио је јаку дјелатност, дијељећи: жито, новац и отварајући на више мјеста провизорије

а неће просто нагомилане стијене, које изгледају као какав фантастични замак, а међу њима се зелене лугови и љиве. За тијема острвима, на подалеком оризенту, види се високи ланац крајинских гора, међу којима се уздиже Румија, Суторман и Голник. Широка увала црмпичка окренута је овамо својим широким утоком. На најдалему и највисочијем оризенту види се високи Довћен, под ногама којег палазе се велике гомиле гора, које су покривене праестарим шумама, које и носе ошри назив Црна Гора.

Ком је један мирни законџени прикрајак; али се с њега виде све пребројене горе, један дијелак екадарскога језера и равница Доње Зете, по којој су разбачана села и шуме. Даље се виде арбанашки Алпа, који су већи дно године покривени снјегом.

Тако је изгледало оно мјесто ће је Стефан Црнојевић оградно манастир у име Успенја Богородичина. Све је то мало, јер није било средстава да се ограда што год веће и величанственије. Црква је толико ниска да човјек може до стрехе дохватити руком. Унутра једва може стати двадесет људи. Али је пред њом ограда њијена галерија (тријем), која је три пута виша она од цркве. Ту се човјек склонити може од кише и од сунца. Црква је како унутра, тако и изван украшена иконама и разним сликама из светога писма. Тај икононе сачувао се је

болнице за оболеле, а вивенонате за немобилну чељад. Такав рад одбора бијаше сваке хвале достојан, јер је са добијеним новцем потпуно одговорено свима овим потребама и невољама ради којих га племенити дародавци и жртвоваше.

Мени се срце стегло да и ове године нужди гледи прати јадни народ, на ми то даде повода да напишем неколико ријечи којима ћу се дотаћи неких наших мања и недостатака, који по мом мишљењу кад би се поправили умалили би нужде. Оно ја нећу ништа ново рећи што није давно речено и што није опажено и на највишем мјесту одакле се са највећом бригом погледа на невоље народне; тамо на том мјесту озбиљно се и труде да доскоче невољама народним, било притицањем у помоћ, било подстицањем народа на рад.

Ипак у оваким приликама озбиљне економне кризе, — кризе за хљебом! — ја мислим неби а горег било да се и са свију крајева наше отаџбине чују ријечи и предази који иду у прилог побољшању нашег економског стања.

Наш народ може се пред свијетом издвигати својим јунаштвом, но на жалост не и својим радом. На пошто — данашњи вијек припада радинама, за то нећу благодолити онај час у који је Господар издао наредбу народу за принуђено саћење винове лозе и маслине, та Његова изредба са задовољством је примљена и на страни од свију они који се напретку Црне — Горе радују, сви србијански листови радосно се поздравили и прештампали из Главе Црногорица ту корисну наредбу.

Дат Боже да се срећно оствари а и хоће, јер наш народ прегне на све оно што му Господар нареди, јер је увјерен да то мора добро бити за њих. Лоза и маслина особито у јужној половини државе свуда ће усјејати и на пјесковито ћеловско и љенконољско поље.

Црна Гора је истина кршевита, али са проширењем после рата има и у њој питомих равница, које су за лозу и воћку прави рај; но за жита особито урметни (кукуруз) по све је земља нецрпена свакогодишњим усјејом и убитим кишама у прољеће и у јесен, а љети скоро носе сваке кише овди у нас дуне помамни сјевер, па све осуши и управо онази тако да је киша залуду падала; па кад је тако доказ ћемо узалудно у небо гледати еда ће се прамет магле за кишу појавити све од Видова до Плана — дне?

Ипак брете други рад, садимо лозе и маслине, свуда ће нам је земља за то подесна, засадимо сваку етопу земљишта и на своје и на општинеко и на државно, јер знамо да нам ни лоза ни маслина неће пропасти без кише као љетина. А према овоме што данас имамо можемо рећи да је наше вино као најбоље чије у свијету.

Кад се виногради и маслине код нас намноже, наше ће вино и уље добро у свијету продајити, јер ми имамо своје море, језеро и Војану на нам је свијет отворен.

Узмимо за примјер Далмацију, она је сва у камену, а ваљда је и простором од прилике колико Црна — Гора, на Далматинци уму за вино од 10 до 15 милиона евоина годишње — то је новац! Ми би се за срећне држали кад би и половицу за све наше извозне продукте добијали!

доста добро и до нашега времена те се могу, и ако с муком, прочитати под њима многи натписи. Околу је била ограда од камена, а унутра ограда кућа за живиње: за монаха и слуге. Испод кућа направљени су подруми.

У овоме усамљеном мјестанцу живио је мирно Стефан Црнојевић, далеко од брига тешкога политичкога живота, тугујући над гробом судбином свога многонаћенога отаџства. Грци су и јадни били данш, које је он проводно; али су се предвиђали још грци и теки. Пошто је пала Арбанија био је ред на Зету.

У овој мирној самоћи он се је старио да се поткријени душевно; те се је предавао побољним размислима, читајући свето писмо и старајући се проићи духом својим у тајни његов смисао. У вече би окупио око себе своју фамиљу и скромне монахе, па би гледао на свој Жабљак, којег а су обљавили последњи зракови залазећег сунца, и на високе арбанашке горе, иза којих је излазило нун мјесећ. Околу је свуда тишина, а ваздух пунац мириса и неке блажене њежњости. Од воде и од гора но кад кад долети струја влаге и горскога ваздуха. Мртву тишину нарушавају само таче, ноћне летече животињине и лавез наса, који су свезани под торова. У зимње вријеме околина је оживљавала долазком риболива.

(Наставиће се.)

Па су чим су далматинци дошли до таквог материјалног благостања? Одговор је прост и јасан — радом и пнеучим другим него радом!

Али то су вам људи радни, они су преврнули горе камене, да испод њих нађу мале просторе земље, многи је и у камену ископао сврдлом гвозденим јаму па у њој у врећу земље донио и ту лозу посадио!

Ето како вриједни далматинци саде; тако би требали и ми да радимо. Ко је пролазио парабродом дуж далматинске обале Јадранског Мора до Задра тај тек може вјеровати овом моме казивању.

Добро је рекао бригадир приморске нахије Г. В. Машић Ђуровић на Вир, да како су старешине писали у рату добре војнике за награду, тако ће по данас добре раднике. Камо лијена ерећа да би се код нас на више мјеста образовали пољопривредна друштва — која би подизала расаднике од разних благородних воћака и ејемана, која се биху нагијецала и награде дијелила онијена који најбоље бине земљу израђивали и воћке гајили, како што то чине у другим напредним — земљама.

Да се окупемо пустиог самохвалисања и да своје мане једном видимо па да их постепено исправљамо, то би било крајње вријеме.

Познато је да емо ми поред нерада свога и раскошни, кад имамо ми немилнице тропишо, тропишо више него можемо; дакле треба што набјегавати на да се можемо крешати у времену у којем живимо.

Наше стари и ако су били сиромашни, они су се у својој сиромаштини боље знали него ми, а ево како; прије свега њихове су потребе биле далеко мање него наше данас, па су они простије се и хранили и одјеваили — њихове су аљине биле као за мушке тако за женске све од сукна тако да је ријеткоћто било вијети — имућашјег главара — да има свитне хаљине (тако ми признају сви стари људи) е али је данас друштво, наш је сељак ођевен као и у вароши, све су његове хаљине од чоће а извезене прије златом а сада свилом (усељд забране злата), па ноге су умјесто онака на многога чизме или ципеле. Женска такође свитне корете и јакете златом извезене а свилене мараме и кецеље. Елем све што је на нашег сељака то је све набављено из Бечких, Млетачких и Лондонских фабрика. По умал што не заборавах: ми наш повац шиљемо и у Смирни и у Тарабулозу (Трабизонци) за свилене појасе!

Поред тога раскопа у пошњи ми би емо шићели комодије живијети и у другоме свему, та не може се све о самом скробу!

Оно истина је да сваки тежи к бољему, те се није чудити, по кад хоћемо да живимо комодије од наших старих, требало би да смо изумјели и нешто боље и напредније од њих, барем да смо бољим и вријештијим радом подигли своје благостање за онолико за колико нам више и треба.

Сви народи излазећи из свога примитивног стања и живота к бољему и удобнијему, довијали су се у раду изналазећи вријештине да до средстава дођу, па видимо да су радом и трудом занета то и постигли.

Но ми ништа боље ни савршеније неумијемо радити од наших старих, само умијемо више од њих тропити и удобније живијети, па ипак док се више тропи него зарађује, катастрофа је неизбјегна, — добити је пред кућу!

Док се овако раскопно носи наш сиромашни сељак Црногорац, да Ви кажем како се веома скромно носи богати сељак у Крајевини Србији: Србијански сељак ништа на себе не носи туђе, његово је одијело дамадан гуњче и чакшире од црног или сиваог сукна, јагњача шубара на глави, ланена кошуља и опанци на ноге, све је ово српском сељаку од домаће своје стоке и све је у својој кући израдио. Тако и женске носе вуњену кецељу које су саме на разбоју у својој кући изткале.

Зато, како је добро да се утиче на народ да ради, тако да се њав утиче и да штеди нарочито да се скромније носи; што више добро би било проишати му да мора сукнено одјело носити; јер за Бога како је то да ми, који немамо никад довољно ни хљеба, велим ми да користимо свјетске богатине, чије кристине купујемо па скупе новце, без којих лако бисмо могли, па не само што би могли без свега тога, него управо нема ниједије у свијету примјера да сељак који оре и копа Земљу, да свиту и свалу на себе носи!

Све стране фабрикате требало би оптеретити великим државним дајбима, а ићи на руци извозу домаћих производа.

Корисно би било укатути дућане по селима, јер су они на моралну и материјалну штету не само варошких него и самог сељачког стањала. Нарочито Нишњих са околином упропастише сеоски дућани јер их у тај округ највише има; нар није грешта да се поводитиштом Нишњих тајна исправада чини и то онда када највише свачије помоћи треба (јер су му се ета

у овој историји назван Андријом, који се још прозивао Арванит Храбри. Божидар и Арванит помагали су Спендербегу. У исто вријеме убио је Павле Дукађинац Захарију Амнифора и тада је погинуо и Божидар*) (Грлица, 1835, стр. 58).

Не далеко од Жабљака, на другој страни рјечине Карутана, налази се високи острвчић Одринска гора. Од њега се одјељује мањи врх Ком, који је покривен вјечним зеленилом: дубом, ловориком, шипковим дрветом и т. д. На једну страну види се град Жабљак, па једноме повисокоме брдашцу; а за њим се види цијела ланац гора троглаве Бобије, под којом се виде села са бијелим кућама. И та су села обрасла у шуми од мурава, кошћела, а околу се свуда палазе виногради. На југу налази се острв Врађина. То је баш на утоку ријеке Мораче и Ободске ријеке, која се је последије прозвала Црнојевића. Околу је свуда вода и камена брдашца, која изгледају као пливајући острви. Та брдашца покривена су зеленилом, међу којим се види неће гомила кућица, неће црква, неће развалине какве старе грађевине;

*) Владика Петар II у „Горском Вијенцу“ зове брата Иванбегова, који је погинуо, Урошем. „И пошто му брата изгубише, Змаја љута војводу Уроша“ (Г. В. издање Ренегарово стр. 119). Може бит да је Владика заменио једно име другим ради стиха.

новници встроили у грађевинама као и ми, кад је пушно да се у њему усред-сријеле сва трговина за овај крај; а оно баш тада извјесни богаташи подигли по селима Никшицког округа дућане и меане и разширили трговину у обиму варошица; које као такве никуда неће постати, по које знатно допринесе да се Никшић не подиже.

Ја ово говорим али знам да има људи који су највише позвани да томе као и друге млогоме на пут стану да не дијеле ово моје мишљење, него они хоће слободну трговину у слободној Црној-Гори; еј једна нам слободна трговина, која народ упропаштају! Слободна је трговина за велике и индустријске народе, а не и за нас пукну сиротињу у свему оскудну.

По тој девизи слободне трговине могли би и Чифути доћи у Црној Гори да раде; но што ја говорим о чифутима кад ми имамо уједно чифута екадране, који експлоатишу нашу трговину и наше трговце по свијема варошима Књажевине и то као најпреспесији чифути!

На што мислите они — екадрани — уживају веће олакшице него наши домаћи дућаници и трговци, велим веће, јер док ми имамо извјесне дажбине и поред ових млого дужности према отаџбини у опште и према своје мјесту на по се, докле наши екадрани никоме ниште не плаћају нити спосе какве дужности, јер је ова земља њима туђа, а њиховим патриотима (да не речем и њима) душманска!

Ако домородац приморан војничком или општинском дужношћу мора затворити радњу за дан, наши екадрани безбрижно раде и пазарују; а чим су се помогли од кривог зноја овог сиротног народа, они поју у свој завичај натраг, те тамо тим поцем уживају користећи у Скадру својој цркви — школи, општини и држави турској којој и док су међу нама били нијесу преставам плаћати порезе и прирезе, док код нас за све вријеме док стоје ништа не плате на ни општину не помажу! Овакова чабадука Бога ми нема нигдје!

У нас ни торбарене није забрањено т. ј. трговина, што то нигдје није случај, и што је на штету нашој трговини и трговцима.

Колико се сјећам пријед трговина под ведрим небом бијаше забрањена, по сада је допуштена!

Како и у другим земљама има ограничења за странце, навешћу примјер на себе самог:

Од неколико година ја редовно двапут годишње идем са рибама и уљем у Србију, на пошто и осим ђумрука платим 5% увозне тарифе и споредних такса за кантарину и калдрмину — и сто ове године 20 динара по 100. кило у Биограду трошарине, инак ни у Биограду ни по другим варошима не смијем продавати, што нећу стовариште код мјесног трговца имати, као његову својину продавати а њему зато разумије се мора се платити уговорени проценат и магазин, јер сенал у власти је да ми забрани продавати што не бих најмо дућан и што не бих порезу на промет платио, као што и они плаћају.

Ето тако суве штите власти своје трговце, и то је за похвалу, на кога дође са стране да домаћима не може штете чинити, него да се ови домаћи још и користе, на хтјели странци не хтјели, удешено је тако да морају.

Оволико за данас и примите Г. Уредничке увјерење мог особитог поштовања.

С. Лукачевић.

ИЗ КАНЦЕЛАРИЈЕ МИНИСТАРСТВА ИНОСТРАНИХ ДЈЕЛА.

Даје се на знање трговцима и путницима сваке врсте, који примашу пасоше за Аустро-Угарску и за Босну и Херцеговину, да се имају пријављивати у Аустро-Угарско Посланство на Цетињу, поради визирања (пошпис) пасоша, само од 11 до 12 ура пријед подне искључиво, и то сваки дан осим неђеље и других празника. Путници нека се према овоме управљају и удешавају за примаше пасоша, како не би губили вријеме и излагали се трошковима.

Цетиње, 26 фебруара 1891.

ТЕЛЕГРАМИ „Г. ЦРНОГОРЦА“.

СРИЈЕДАЦ, 24 фебруара — У својој ноћи жали се руска влада: Док бугарска влада држи у својој служби бунтовнике, протјерала је не давно два руска држављанина из Бугарске, који су мирно радили свој посао. Иште да им се допусти повратак. Жали се на честа прогонства Руса из Бугарске, напомиње једно од год. 1886, друго крајем прошле године.

РИМ, 24 фебр. — Слабост принца Наполеона иде на горе.

АТИНА, 24 фебр. — Камара је примила законски предлог, да Краљевић Напљедник буде владар, кадгод Краља није у држави.

ПАЗИЗ, 25 фебр. — Влада се бојала, да ће на данашњој трци у Огељу бити немира, што су забрањени зараци, те је сила полиција дошла на мјесто. Но трка је прошла без озбиљног сукоба.

СУАКИМ, 25 фебр. — Кедив је прогласио општу амнестију.

СТРАСБУРГ, 26 фебр. — Цар ће доћи 2 (14) марта.

БЕРЛИН, 26 фебр. — Изасланство земаљског одбора предало је Цару адресу.

ЛОНДОН, 26 фебр. — У посланичком дому потврдио је Фергусон проглас Греферов уз изјаву, да је Мисир завладао Токаром и да ће тако остати. Коначно ће се одлучити по повратку Греферову у Каиро.

ПАЗИЗ, 26 фебр. — У суботу почеће камара расправу предлога о царини Одобрила је државне владно према онкладама на тркалишту. — Царевевић Напљедник сад је на Јави, а за мјесец дана очекује се у Сапгону. Одбор за буџет изабрао је Перијера за предједника.

БЕРЛИН, 27 фебр. — Народно либерална странка изјављује, да је Бисмарк предложен за посланика у Рајхстаг без овлашћења странкина.

ПЕТРОГРАД, 27 фебр. — Цар је именовао Вел. Књаза Сергија Александровића губернатором Московским.

БИОГРАД, 27 фебр. — Није основан глас „Новога Времена“ да ће Краљ Александар, како је наумила Пашићева влада, поћи октобра мјесеца у Русију.

ЛОНДОН, 27 фебр. — Лорд Солзбери изјавио је, да није до Инглешке препоручити Турској преставничке установе.

РИМ, 28 фебр. — У камари изјављује Рудини, одговарајући Берилу да не зна да су аустројске власти вријећале Италију. Влада је прегла одржати тврдо пријатељство с Аустројом, па ма је стало власти.

БИОГРАД, 28 фебр. — Рибарац је предложио скупуштини, да се укину посланства у Букурешту и Атини, јер од балканског савеза нема ништа. Иште да се поставе нови консулзати у Старој Србији и Македонији. — Буџет је коначно одобрен.

„Народни Дневник“ јавља, да ће Краљ Александар I, у пратњи Ристича и Пашића, поћи крајем октобра у Петроград, на сребрни шир Цара и Царице. Ту ће бити и Књаз Црногорски.

БЕРЛИН, 1 марта. — Гослер дао оставку. Граф Цедлиц Тричнер постављен је за министра просвјете и црквених послова. — Рајхстаг је одобрио трошак на двије пове оклопнице.

ХАМБУРГ, 1 марта. — Валдерсе је походио Бисмарка у Фридрихсру-у.

БИОГРАД, 1 марта. — Министар Ђаја наредио је строге мјере против сумњивца и беспосличара. Протјерао је неке Црногорце, Бошњаци и Ерцеговце.

Поруке уредништва.

Пјесницима и стихотворцима. — Уредништво овога листа јавља, да неће више штампати у „Гласу Црногорца“ никаквих стихова, ни најљепших, без народних пјесама, или по вишој наредби. За стихове, особито од Црногораца или намијењене Црној Гори, свакојак је приправнија и згоднија „Нова Зета“.

Поруке администрације.

Г. Анту Млину, Дал. — У вашем писму, којим сте назирали притицати за прошлу годину, били сте наредили да вам се лист више не шаље. Сад видимо, по вашој жалби, да смо вас криво разумјели, те вам посласмо ове бројеве од нове године, па ће вам се и даље елати. Опростите.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

Изашла је

КАРТА ЦРНЕ ГОРЕ

од

П. А.РОВИНСКОГ

и може се добити у канцеларији Министарства Просвјете по 1 фнорин комад.

НАРЕДБА.

Управа Општине Цетињске опазила је, да се у овој вароши у њеким дућанима не обраћа довољна пажња на занављиве ствари, којијема исти дућани тргују. Има на пр. дућана, који тргују

са прахом, петролеумом и шпиритом, а при томе не обраћају ни најмање пажње на то, што се међу тијема запаљивијема стварима ужити свијеће и цуни дунан.

Услијед тога, да би се предуриједно сваки рђави случај и опасност, овнијем се наређује онијема, који тргују са запаљивим стварима да се пријаве најдаље до 1-ог Априла ов. г. Управи Општине Цетињске, гдје ће добити пужна нуштва.

Преступник ове наредбе одговараће за сваку штету и рђаве пошљеднице; а у исто вријеме казниће се глобом или затвором.

Број 301

Цетиње, 28 фебруара 1891.

У П Р А В А
О П Ш Т И Н Е Ц Е Т И Њ С К Е

П О З И В.

У земљи јунака не треба да учману у мирно доба врлине јаке тјелесне снаге, која држи добро здравље и тијелу и души.

За то је наумно потписани одбор да покрене на Цетињу оснивање

ДРУШТВА

ЗА ГИМНАСТИКУ, ТОЦИЉАЊЕ И БОРЕЊЕ

и тога ради сазива за 10. Марта ов. г.

О С Н И В А Ч К У С К У П Ш Т И Н У

на којој ће се вијећати о томе, како се има ово друштво саставити.

На ову скупуштину може доћи сваки честит Црногорац и странац који на Цетињу живи, а скупуштина ће се држати у речени дан на 10 ура прије подне у Зетском Дому.

Цетиње, 20. Фебруара 1891.

(2—3)

ПОКРЕТАЧКИ ОДБОР.

О Г Л А С И.

Лијече се поуздано, нашом чувеном разумном методом, болести сваке врсте особито падавица, слабост живаца, узетост, слабости желуца, глухота, главобоље.

Молимо да нам се у пуном повјерењу пошаљу потанки описи болести и да се дода поштанске марке за одговор.

„Office Sanitas“ Paris
57, Boulevard de Strasbourg, 57.

ЈЕДИНИ СПАС!

Хиљадама паћеника, који бодују од зубних и усних болести, нашли су свој спас само у чувеној повлашћеној и на скорашњој париској изложби награђеној водици И. Ранимара.

Ова водича с правом се назива чудотворном, јер њеном употребом с мјеста се уклања најжешћа зубобоља и све могуће усне болести; зубе ојачава и даје им природну бјелину околу њих постаје здраво и румено. Може се добити у БИОГРАДУ и ЗЕМУНУ Новац ваља код подносиоца у напријед послати а за брзу и тачну отправу јемчи моја многогодишња фирма, цијена 1. стаклић 1. фор. и 20 новча. ко поручи од четири па више стаје 1 стакло само 1 ф.

Илија Ранимар
зубни љекар
у БИОГРАДУ и ЗЕМУНУ.

За уље од маслина

траже се озбиљни агенти. Ваља писати француски Mr. Gaudron à Salon (Provence).

(2—5)

О Г Л А С И.

ЧУЈ, ЧУЈ, ЧУЈ!

Обрадујте одмах своју домаћину јутрос пронађеном кухинском справом, од које је више милиона комада продато на париској свјетској и бечкој пољопривредној изложби.

Још нинад невиђена

та справа служи за ове потребе: За 1 минут можете од млијека или скорупа начинити масло, а за по минута млијечну пјену, пјену или пунч од јаја и т. д.

За 1 минут можете ожулити, огрести или исјећи 1 кило кртоле, лука, крставана, роткве, рене и т. д., крупно или ситно, по вољи.

Даље служи та справа као микроскоп; при испитивању јела и пића види се кроза њ свака стварчица 400 пута виша.

Таквој справи састављеној из неопште тиве ковине и пера цијена је премалена са 3 франка 50 сантима.

Та препотребна справа, ради своје нечувене цене, уведена је већ у све фамилије бечке и париске и може се добити само у моје старославне фирме, за готово или на ривалеу у све крајеве свијета.

D. Klekner,

(18—20) Wien, I., Postgasse 20